

NOTA DE FUNDAMENTARE

*la proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind
expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului*

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, responsabil de elaborarea politicilor în domeniul amenajarea teritoriului, urbanism, construcții și locuințe.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului este elaborat în temeiul art. 29 alin. (3) din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023. Totodată, elaborarea proiectului este prevăzută în Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024 (acțiunea 282). Acesta urmărește realizarea obiectivelor stabilite în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, cap.5.17, pct. 5,6 „Politici și management în domeniul dezvoltării regionale, locale și construcțiilor”.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În prezent, situația în domeniul controlului aplicării prevederilor documentației de amenajare a teritoriului reflectă o serie de probleme și provocări care impun intervenția autorităților competente pentru a asigura un cadru coerent și eficient de dezvoltare a teritoriilor regiunilor și localităților pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Aceste probleme se referă atât la lacunele legislative, cât și la deficiențele în aplicarea legislației existente, ceea ce afectează modul în care se gestionează amenajarea teritoriului la nivel local și național. Problemele care necesită intervenția statului și elaborarea proiectului de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului, sunt determinate de următorii factori principali: 1. Lipsa unui control eficient în procesul elaborării documentațiilor de amenajare a teritoriului în corespundere cerințele stabilite de actele normative și cerințele stabilite de documentele normative în construcții; 2. Lipsa cadrului reglementator la nivel național în procesul de expertiză a documentației de amenajare a teritoriului, ceea ce duce la diverse interpretări și aplicări inconsistente ale normelor legale, pentru asigurarea unui dezvoltări urbane și teritoriale coerente și sustenabile. 3. Deficiențe și lacune normative în respectarea standardele internaționale. Fără un regulament clar, procesul de expertiză nu poate fi aliniat cu cele mai bune practici internaționale, ceea ce poate afecta calitatea și sustenabilitatea planurilor de amenajare a teritoriului.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Scopul aprobării Regulamentului privind expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului, reprezintă un instrument esențial privind verificarea respectării legislației în vigoare, asigurarea aplicării corecte a strategiilor naționale și sectoriale de dezvoltare, adoptarea deciziilor argumentate ce prevăd utilizarea echilibrată și durabilă a resurselor sociale, economice și naturale, prevenirea sau minimizarea impactului lucrărilor de construcții și al activităților economice asupra mediului, sănătății populației și patrimoniului natural și istoric, menținerea echilibrului social, economic, cultural și ecologic, și corelarea dezvoltării sociale și economice cu păstrarea capacităților ecosistemelor, pentru a crea condiții decente de trai pentru populație.

Conform prevederilor art. 29 alin. (2) din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023 (în continuare – Cod), expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului reprezintă o atribuție exclusivă a organului central de specialitate, exercitată prin intermediul autorității administrative competente din subordine.

Totodată, este prevăzut că Regulamentul privind expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului se aprobă de către Guvern.

Subsidiar, evocăm faptul că art. 390 alin. (6) lit. c) din Cod prevede obligația Guvernului de a elabora actele necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor Codului.

Prin urmare obiectivele Expertizei de stat a documentației de amenajare a teritoriului sunt:

1. Verificarea și confirmarea conformității a documentației de amenajare a teritoriului privind respectarea cerințelor stabilite de actele normative de documentele normative în construcții.
2. Verificarea evaluării impactului asupra mediului și infrastructurii existente, resurselor naturale și calității vieții locuitorilor.
3. Asigurarea dezvoltării sustenabile și confirmarea că proiectele de amenajare a teritoriului promovează utilizarea eficientă și echitabilă a resurselor teritoriale, respectând principiile dezvoltării durabile integrând aspectele de protecție a mediului protejează interesul public precum și adaptarea la schimbările climatice.
4. Îmbunătățirea calității documentației cu prezentarea de recomandări și observații pentru îmbunătățirea calității documentațiilor, asigurând astfel un proces de dezvoltare urbanistică și teritorială corect și bine fundamentat.

Proiectul de hotărâre este structurat în 5 capitole, care descriu subiecții expertizei, scopul și condițiile de desfășurare a acestuia, termenii și condițiile ce vizează expertiza și nemijlocit detaliază procedura expertizare privind emiterea Raportului de expertiză pentru asigurarea obținerii rezultatului în aprobarea proiectul Planului amenajării teritoriului național/regiunii de dezvoltare integru sau al unei secțiuni specializate, cu respectarea cerințelor normative în vigoare.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost examinate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului are impact pozitiv semnificativ asupra sectorului public, atât din punct de vedere administrativ, cât și instituțional.

- *Îmbunătățirea calității actelor administrative.* Se reduc riscurile aprobării unor planuri care contravin legislației sau principiilor de dezvoltare durabilă;

- *Clarificarea atribuțiilor instituțiilor publice.* Regulamentul va defini rolurile și responsabilitățile fiecărei instituții implicate în procesul de avizare precum și reducerea suprapunerii atribuțiilor sau ambiguitățile care pot să apară în procesul de avizare și de expertizare a documentației de amenajare a teritoriului;

- *Necesitatea de adaptare instituțională.* Instruirea personalului din administrațiile publice cu privire la noile cerințe și proceduri totodată și angajarea sau colaborarea cu experți autorizați, dacă instituția nu dispune deja de aceștia. De asemenea, implementarea va necesita resurse tehnice și digitale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Prezentul proiect nu generează creșterea impactului asupra bugetului de stat, deoarece nu prevede costuri directe aferente implementării proiectului de act normativ și respectiv nu implică alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Prezentul proiect nu are impact direct asupra activității de întreprinzător, deoarece subiecți ai expertizei sunt autoritățile publice centrale.
4.4. Impactul social Implementarea Regulamentului va contribui la îmbunătățirea calității documentațiilor de amenajare a teritoriului la nivel național și regional, asigurând dezvoltarea echilibrată a teritoriului, protejarea interesului public, creșterea coerenței între politici de locuire, infrastructură, protecția mediului și dezvoltare economică. Acest lucru va avea un efect pozitiv asupra calității vieții cetățenilor și asupra coeziunii sociale în teritoriu. Astfel, Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului va contribui la: - O planificare teritorială echilibrată între regiuni, evitând astfel dezechilibrele între zone dezvoltate și cele defavorizate. - Îmbunătățirea conectivității și accesului la servicii publice. Planurile amenajării teritoriului - Stabilirea priorităților pentru infrastructură: transport, educație, sănătate, utilități. - O expertiză corectă a acestor planuri înseamnă politici coerente și realiste în teritoriu. - Protecția comunităților locale și a patrimoniului, prin care se va asigura că nu sunt afectate comunități vulnerabile, zone istorice sau arii naturale protejate. - O planificare teritorială bazată pe expertiză profesională poate contribui la combaterea excluziunii spațiale și sociale (zone rurale izolate, comunități fără acces la utilități sau transport). Procesul de avizare și expertizare transparent creează condiții mai bune pentru implicarea cetățenilor și a ONG-urilor în luarea deciziilor la nivel teritorial.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul are impact pozitiv asupra mediului, având în vedere că Expertiza permite identificarea și corectarea din timp a neconformităților privind impactul asupra mediului, reducând riscurile asupra ecosistemelor, biodiversității și resurselor naturale, gestionarea responsabilă și durabilă a resurselor naturale, asigurând echilibrul dintre dezvoltarea economică și socială și protejarea mediului, a biodiversității, a peisajului și a patrimoniului cultural, planificarea teritorială. ✓ utilizarea rațională a teritoriului și conservarea terenurilor agricole fertile; ✓ evitarea riscurilor naturale și prevenirea efectelor unor situații de urgență și excepționale. ✓ integrarea cerințelor de protecție a mediului în documentația de amenajare a teritoriului privind legislația națională și europeană de mediu, precum și reglementările privind protejarea ariilor naturale și peisajelor; ✓ expertiza de stat a documentațiilor ajută la menținerea unui echilibru între utilizarea resurselor și conservarea lor. Astfel, prin introducerea unei proceduri clare și unitare de expertiză de stat pentru documentațiile de amenajare a teritoriului național și regional, proiectul contribuie la integrarea eficientă a principiilor de protecție a mediului în planificarea teritorială.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Proiectul va contribui la realizarea obiectivelor stabilite și asigurarea aplicării corecte a strategiilor naționale și sectoriale de dezvoltare, adoptarea deciziilor argumentate ce prevăd utilizarea echilibrată și durabilă a resurselor sociale, economice și naturale, în vederea asigurării unei dezvoltări teritoriale durabile ale Republicii Moldova.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională.
Proiectul nu transpune acte juridice ale UE.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE.
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul de hotărâre va fi supus consultărilor publice și avizărilor/expertizărilor de către entitățile publice de resort, inclusiv cele implicate în implementarea hotărârii, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe portalul guvernamental, la adresa: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13757 . Propuneri, comentarii și obiecții din partea publicului, nu au parvenit.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de hotărâre va fi supus expertizei juridice și respectiv expertizei anticorupție în conformitate cu cerințele Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. Rezultatele examinării expertizelor menționate vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul nu contravine legislației naționale. Proiectul se încadrează în cadrul normativ existent și corespunderii prevederilor Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, Hotărârea Guvernului nr.715/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare și actualizare, avizare și aprobare a Planului de amenajare a teritoriului național precum și Hotărârea Guvernului nr.65/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare și actualizare/modificare, avizare și aprobare a Planului de amenajare a teritoriului regiunii de dezvoltare. Regulamentul propus stabilește procedura unitară de expertiză de stat, ca etapă obligatorie în privind expertizarea documentațiilor teritoriale strategice și se corelează cu legislația în vigoare privind protecția mediului, patrimoniului, infrastructurii și riscurilor naturale. Actul are rolul de a operaționaliza cadrul normativ existent, fără al modifica, consolidând astfel cadrul instituțional și metodologic pentru o planificare teritorială durabilă și coerentă.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Nu este necesar de întreprins măsuri suplimentare.

Secretar general

Angela Țurcanu